

Pesach 5771 Haggadah Insights: Part 2

1. תבנית של פסח

Order of the Pesach Seder

סידור הקריאת

Kadeish, Urchatz, Karpas, Yachatz,	קניש, ורחץ, קרפס, יחץ.
Maggid, Rochtzah, Motzi Matzoh,	מגיד, רחצת, מוציא מצה.
Morror, Korcich, Shulchan Orech,	מרור, כורף, שלחן עורך.
Tzafun, Bareich, Hallel, Nirtzah.	צפון, כרף, הלל, נרצת.

2. ארצו ממרשי ההגדה דף 75

לא כל דיני ומנהגי הלילה נזכרו בסימנים אלו, מצות הסיבה אינה נזכרת, כמו כן מצות די כוסות, ורחסת ושני תבשילין, יש שנזגו לומר במה מלא כל סימן במקומים בדברי הראשונים והאחרונים

סימן קדש ורחץ, כרפס יחץ, הסדר מגיד רחצת, מוציא מצה, מרור כורף, שלחן עורך, צפון כרף, הלל נרצת, סימן הסדר נחקנו על ידי רבנונו הראשונים למען לא ישנה אדם בסדר תיקון הפסח, אמנם

במצאו סימנים נוספים לסדר הלילה, יש שהאריכו בדמיונם שבסימנים אלו.

(הרד"ק קדם חי' עמ' רל) 1. בסודו תיקון תפילה מיוחדים סימנים אלו לרבות שמואל מפלייזא מבעלי התוספות, אולם במחזור יט"ו (חלכות פסח סי' טו) מיוחסים לרש"י 2. כי כן בספר הפרדס (חלכות פסח עמ' נה) ובמחזור וצני (חלכות פסח סי' צד), יש מי שכתב טעם נסף, לפי שכל דבר שמקודשת צריך חומה, וכפי שהביא המגיד ריש סימן קציב על מה שאמרום בברכת המזון חב לן וברך בשם הוהו ריש פרשת דברים (וי' משה סי' יד), ל' יל משום שמצות הסיבה אינה מצוה בפני עצמה אלא דין בקיום מצוה מצה ד' כוסות (הסדר הערך פרק מה) 3. יל סימן קדש בולל מצוה די כוסות ובייחד לפי שיטת הפוסקים שאין מברכים ברכת כהניג אלא על כוס ראשונה (מלבד כוס שלישית שצריך לחזור ולברך מפני חיסה הועת של סעודה) - הגדת חבמי ירושלים בשם הגראי ולוניק, עוד יל על פי מה שמבואר בתוס' (טובת לז, א ד"ה מי שהיה) שלא תיקנו די כוסות אלא כדי לומר עליון חלל חגורה (הסדר הערך שם) 4. חרוסת יל שלדעת בעל הסימנים אינה מצוה בפני עצמה נכללת במרור, ושני תבשילין לא נזכרו משום שמונחים על השולחן ואין משמשים אלא זכר לקרבן פסח וחגיגה (הסדר הערך שם) 5. וכי כן בספר יסוד ושורש העבודה (שער התשיעי פרק ישי) סימנא מילתא היא בחני חמש עשרה ותיבות של הסדר 'קדש ורחץ' כי נרמזו בו סודות גדולים תפלאים מאד, ועל כן בעבודה זו יאמר גם סימניה במה מלא, והיינו קדם הקידוש יאמר 'קדש'

1. יש שכתבו שסימן קדש בולל מצוה די כוסות וראו לוחץ הערה 8. 2. רבים העירו על שניו הלשון בין גמ' לכתום שסימנה ירחץ לבין גמ' לסעודה שסימנה ירחצה. הטעם והעשה הוא התאמת משקל החורו, ותיבת ירחץ מתחזקת עם תיבת ירחץ שלאחריה וכן תיבת ירחצה מתחזקת עם תיבת ימצה שלאחריה (הסדר הערך פרק ק"ט). יש שכתב שהוא לסימן שנטילה זו דינה שונה מנטילה שלאחריה, לכן מסיימים בנגי' לסעודה את דמות זו רמז לחמישה כללים של נטילת ידים לסעודה, והובאו בחי' ארם כלל לו, א. דבר החייב בנטילה, ב. כל כשר, ג. כה גברא, ד. מים ראויים לנטילה, ה. כיצד נטלים, באר יצחק (דאנציג), 3. ר"ו וזיהומים תיקן ירחץ' (הגש"פ ודלתיים) וראת לעיל הערה 2. 4. יש שכתבו שיהלל נרצה סימן אחד הם החיבור הוא שיהללי הוא סימן על חניו הראשון של ההלל שהוא, והראת על נסים שנעשו לאבותינו במצרים, ואילו נרצה הוא סימן לחניו השני של ההלל שיעקרו בקשה על תאולה השלמה ובו אנו מבקשים שנזדה רצויים לפני ה' שיעשה לנו נסים ותפלות (מהר"ל בדברי נגידים עמ' קנז וראו עוד בשמות הרגל להחזיקא), יש מי שכתב בבואר ותיבת נרצה' לפי שאפיקומן זכר לקרבן פסח ובקרבן מצינו לשון נרצה, וכמשיב 'נרצה לו לכפר עליו' (ויקרא א) וכן בברכת אשר גאלנו יאשר יגיע דמם על קיד מובחך לרצון, ועל כן גם סוד פסח כהלכתו שהוא עבודה לפני ה' מסיימים בתפילה שהתקבל עבודתנו ברצון לפני ה'

3. שולחן ערוך אורח חיים סימן תעב סעיף א
יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום.....

4. הגדה של פסח יחד ישראל (הרב ישראל מאיר לאו) דף לו

יחד ישראל

"קדש ורחץ ברפס יחץ"

סימנו הסדר – הסודי לחיי אדם
מסימני ליל הסדר יכולים אנו ללמוד ולהפיק מסר חשוב, ולא רק לפסח אלא
גם לכל ימות השנה:

קדש ורחץ – אומר הקדוש ברוך הוא לאדם: אם רוצה אתה "להתקדש" –
קיים: "רחץ". עליך לשמור על נקיון כפיים מעושה ומגול, כלשון הכתוב: "רחץ
בנקיון כפי" (תהלים כו), וכפי שנאמר: "מי יעלה בדר' ה' ומו יקום במקום קדשו?
נקי כפיים ובר לבב" (שם ב').

ברפס יחץ – וממשיך ואומר הקדוש ברוך הוא לאדם: גם אם אינך עשיר
ובעל נכסים, ואין לך אלא "ברפס", מינו ירקות ולא בשר חמים – קיים בעצמך
"יחץ". חצה את זה, חלוק את שלך עם הזולת, עם מי שאפילו ברפס אין לו.
מגיד רחצה – את שחוטל עליך קדם, להיות נקי כפיים, עליך לא רק לקיים
בעצמך אלא גם להיות "מגיד" זאת לבני ביתך, לילדך וכל צאצאך וכל הגנתים
להשפעתך – ללמדם את העיקרון הקדוש של "רחצה". שאף הם ירחצו כפיהם
בנקיון.

מוציא מצה – "מצה" בלשוננו של הנביא ישעיהו היא ריב, ריחן לריב ומצה
תצומר, ישעיהו נח, ועליך להיות "מוציא מצה" – להוציא ולסלק את הריב
וחמזן, ולפעול לשלום.

מרור ברוך, שולחן ערוך – גם אם אתה עשוף ו"כחך" חלילה ב"מרור", וחיך
מורר, ראה נא להקפיד גם אז על "שולחן ערוך" – על השולחן ערוך וזינורו,
ספר המצות המחייב את עם ישראל.

צפון ברוך – "צפון" הוא הקדוש ברוך הוא, הצפון ונסתר מעין כל, ואותו
עליך לברך על כל מידה ומידה שמהד לך, ואפילו אם חלילה זו מידה של מרור.
הלל נרצה – ו"הלל" כזה, לברך את המרא גם כתנאים כאלה של "מרור".
ברוך – הוא ה"נרצה", זהו שירת תהלה הרצויה ביותר בעיני הקדוש ברוך הוא.

*****